

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΦΑΤΝΩΜΑΤΙΚΗΣ ΟΡΟΦΗΣ ΣΤΟ ΔΥΤΙΚΟ ΠΤΕΡΟ ΤΟΥ ΠΑΡΘΕΝΩΝΑ RESTORATION OF THE COFFERED CEILING AT THE WEST PTEROMA OF THE PARTHENON

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ: Κ. ΣΚΑΡΗΣ αρχιτέκτων μηχανικός MA / PRESENTATION OF ARCHITECTURAL PROPOSALS: K. SKARIS architect MA
ΣΤΑΤΙΚΗ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ: Ζ. ΚΟΝΤΕΑΣ πολιτικός μηχανικός MSc / STRUCTURAL ISSUES: Z. KONTEAS civil engineer MSc

Η ολοκλήρωση της αποκατάστασης της δυτικής πλευράς του Παρθενώνα, που είναι σήμερα σε πλήρη εξέλιξη, θα επιτρέψει την αποκατάσταση της οροφής του δυτικού πτερού που εκκρεμεί μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος του Οπισθοναού (2004). Οι λόγοι προστασίας των γλυπτών που οδήγησαν στην ετοιμασία των αρχιτεκτονικών μελών της οροφής πριν από το 1960 δεν υφίστανται πλέον, με δεδομένη την αντικατάσταση της δυτικής ζωφόρου από χυτά αντίγραφα. Το υλικό, ωστόσο, παραμένει ακριβώς μαρτυρώντας την επιδεξιότητα μιας καταξιωμένης και ιστορικής πλέον γενιάς μελετητών και μαρμαροτεχνιτών.

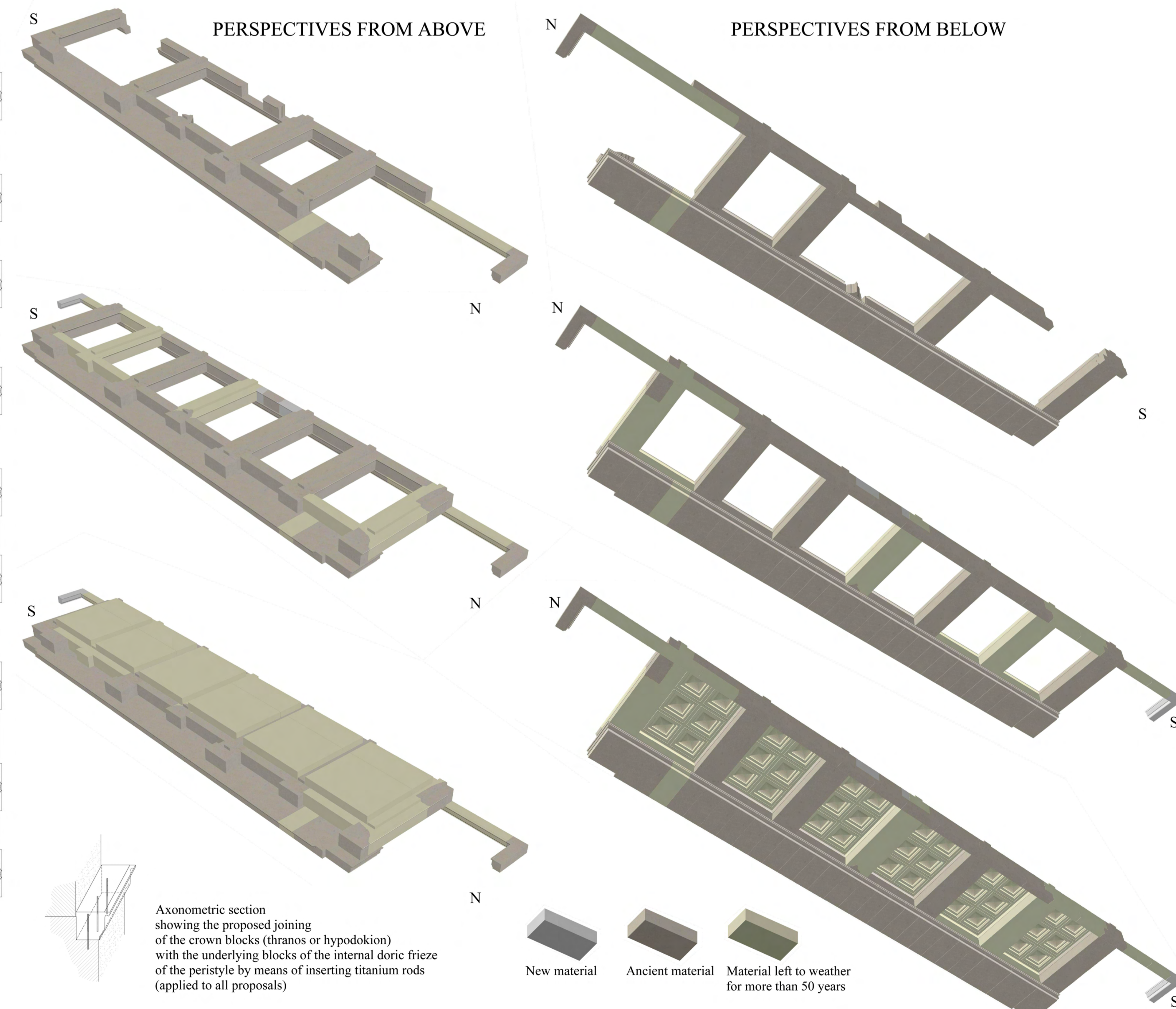
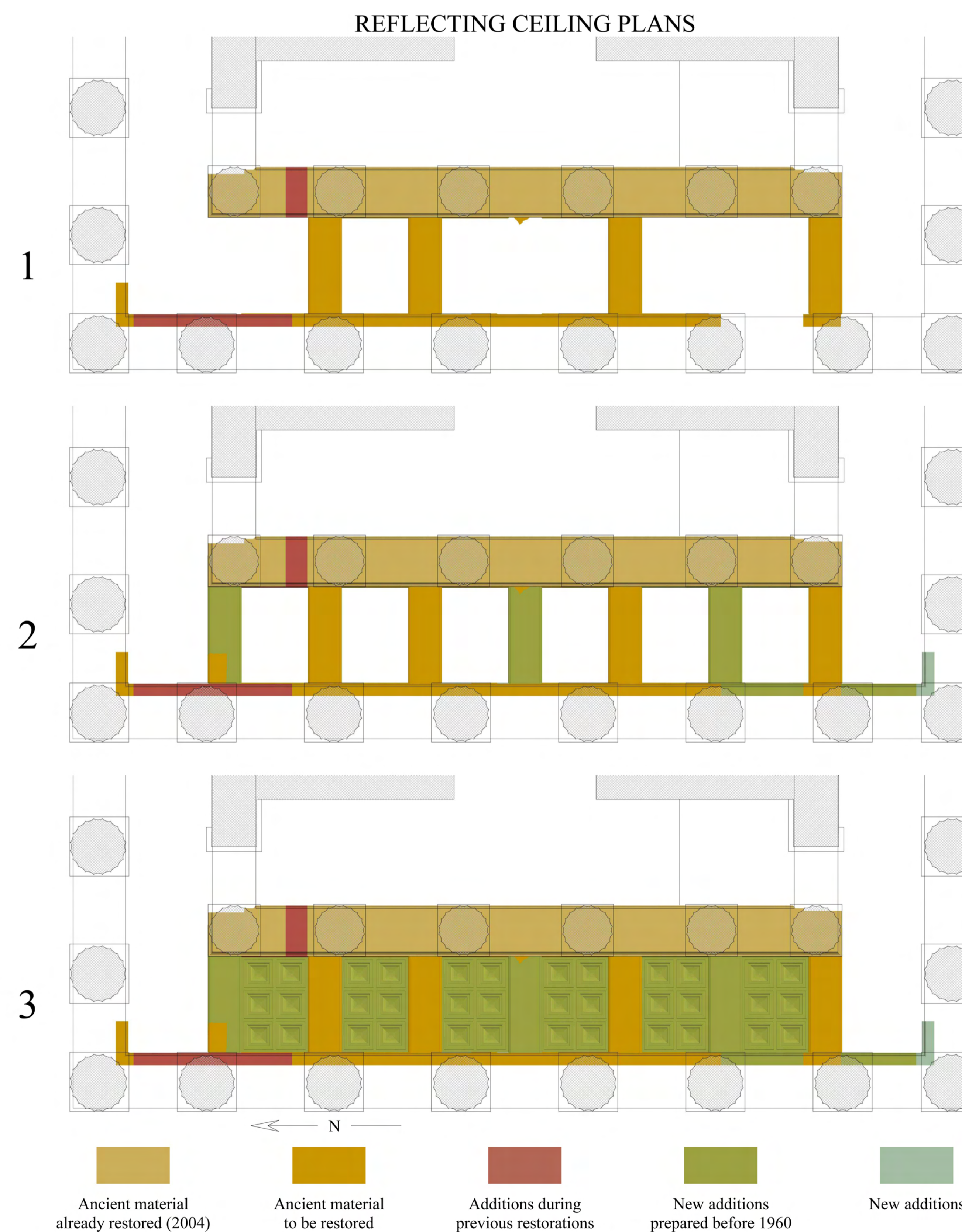
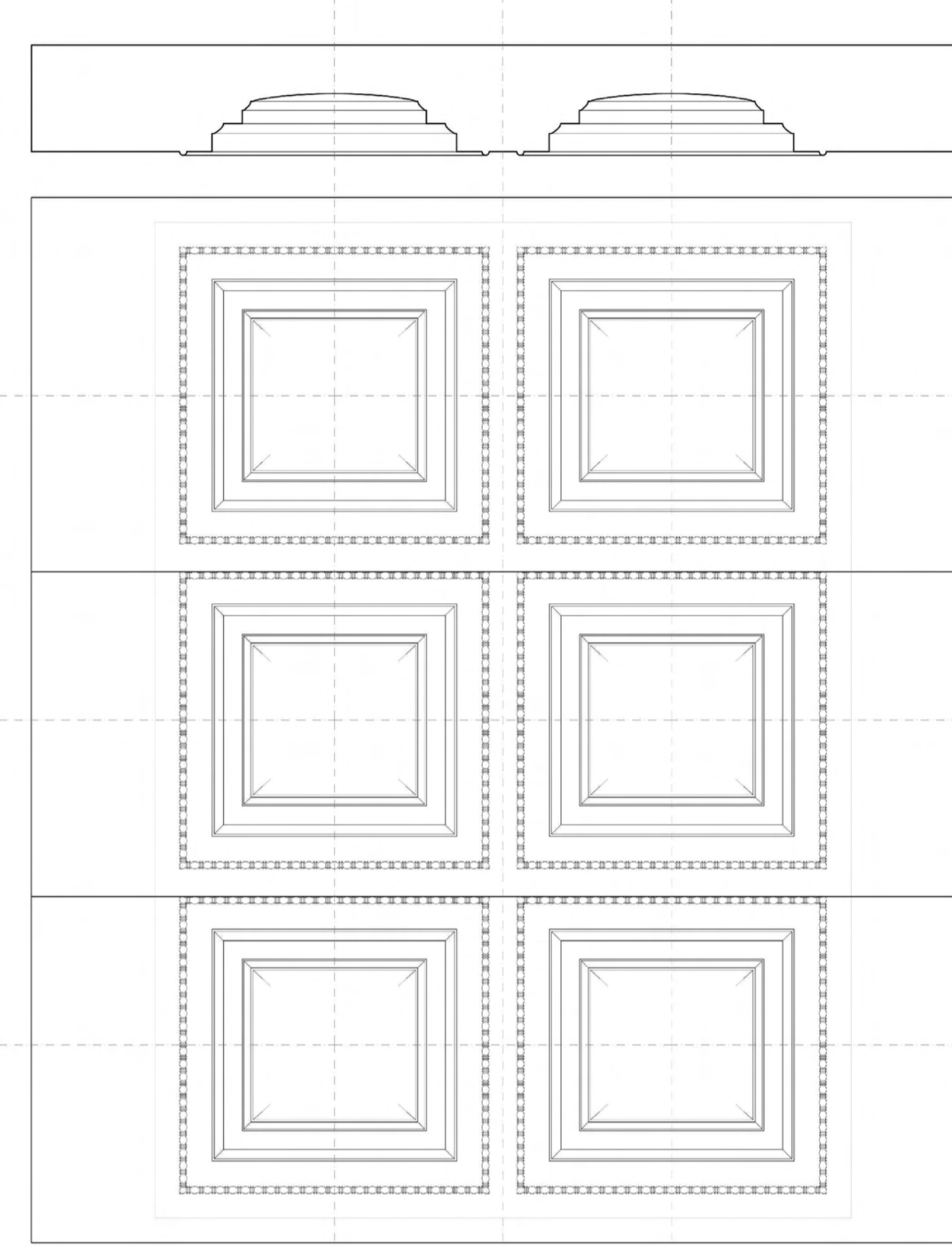
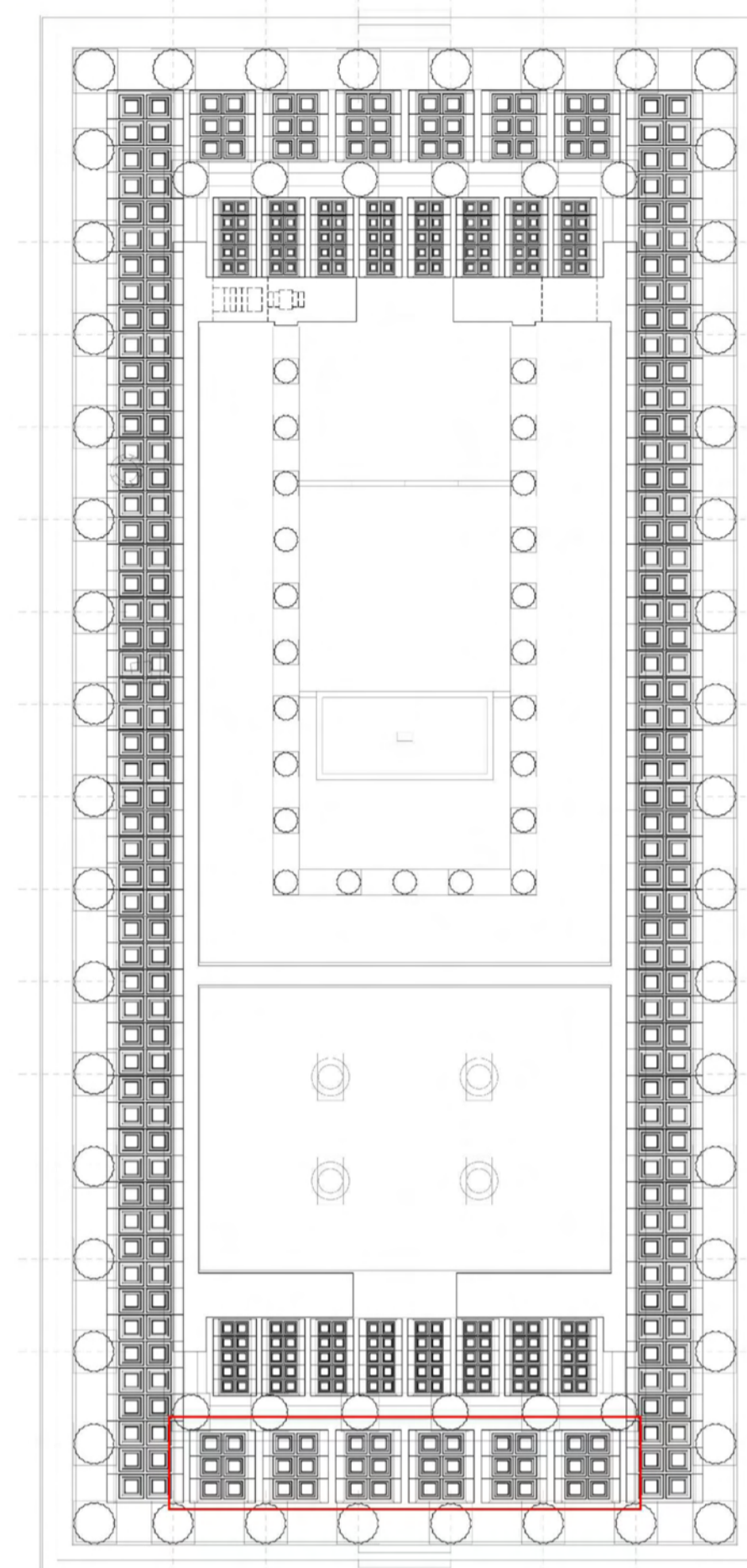
Σύμφωνα με τον στατικό έλεγχο, η επανατοποθέτηση των δοκών, έστω και μόνο των αρχαίων, επιβάλλει την πάκτωση του θράνου στο διάζωμα με εισαγωγή ράβδων τιτανίου, έναντι της αρχαίας γόμφωσης με ιδιαίτερα μεγάλα συνδετήρια, ως την μόνη αποδεκτή λύση. Η επέμβαση αυτή έρχεται σε αντίθεση με την αρχή του σεβασμού της στατικής αυτονομίας του κάθε αρχιτεκτονικού μέλους, επιλύει όμως μια αποδεδειγμένη αδυναμία της αρχικής δομής που προέκυψε από την αλλαγή του σχεδίου κατά την κατασκευή, και είναι αναστρέψιμη. Ας σημειωθεί ότι οι δοκοί της οροφής θα μείνουν ασύνδετες ως προς τους θράνους, σύμφωνα και με την αρχαία κατασκευή.

Η επανατοποθέτηση μόνο των αρχαίων αρχιτεκτονικών μελών και θρανισμάτων της οροφής που αποσυρμολογήθηκαν ή ταυτίστηκαν στις αρχικές τους θέσεις, χωρίς προσθήκες νέου υλικού, είναι ανεπαρκής για την ευστάθειά τους [1]. Ο θεωρητικός προβληματισμός για την ένταξη των διαθέσιμων αρχιτεκτονικών μελών επικεντρώνεται μεταξύ δύο προτάσεων [2-3]. Η πρόταση που περιγράφεται από το σχέδιο 2 προβλέπει την πλήρη αποκατάσταση των ελεύθερων δοκών και μεταδόκιων πλακών. Η λύση αποκαθιστά πλήρως την αρχική μορφή της εσχάρας με προσθήκη νέου υλικού σε ποσοστό 35%. Η πρόταση που περιγράφεται από το σχέδιο 3 προβλέπει την πλήρη αποκατάσταση της οροφής με τοποθέτηση όλων των διαθέσιμων φατνωματικών πλακών, που είναι σε βάρος της αυθεντικότητας του μνημείου (ποσοστό νέου υλικού 62%). Ωστόσο, πλεονεκτήματα είναι η προστασία ενός σημαντικού μέρους του μνημείου από τα όμβρια και κυρίως η αναβάθμιση της διδακτικής αξίας του, καθώς αποκαθίσταται η αρχική αντίληψη του χώρου του δυτικού πτερού και οι αρχικές συνθήκες θέασης της δυτικής ζωφόρου.

The completion of the restoration of the west side of the Parthenon, which is currently underway, will make possible the restoration of the ceiling of the west pteroma which has been pending since the completion of the programme of the opisthonaos (2004). The reasons for the protection of sculptures that led to the preparation of the architectural members of the ceiling before 1960 are no longer an issue, given the replacement of the west frieze by cast copies. The material, however, remains unused, attesting to the skill of an acclaimed and, by now, historic generation of scholars and of marble craftsmen.

According to the structural inspection, the resetting of the beams, at least of the ancient ones, necessitates the anchoring of the crown (thranos) to the inner frieze blocks by means of inserting titanium bars as the only acceptable solution instead of making a connection with oversized dowels according to the ancient technic. This intervention contrasts with the principle of respect to the structural autonomy of each architectural member, but amends a proven weakness of the original structure which resulted from a change in the design made during construction and it is reversible. It should be noted that the beams of the overlying ceiling will remain unconnected to the crown (thranos), as they also were in the ancient structure.

The resetting of the ancient architectural members and fragments of the ceiling which were dismantled or have been identified among the scattered material, without any additions of new material, is inadequate for their stability [1]. The theoretical arguing regarding the addition of the prepared architectural members focuses between two proposals [2-3]. The proposal illustrated in plate 2 suggests the completion of all beams and inter-beam slabs. This proposal restores the original form of the grid by adding 35% of new material. The proposal illustrated in plate 3 suggests the complete restoration of the ceiling, involving the setting of all available coffered panels, which is detrimental for the authenticity of the monument (percentage of new material 62%). However, advantages of this proposal are the protection of an important part of the monument from rainwater and mainly the upgrade of its didactic value, as the original spatial perception of the western pteroma and the initial viewing conditions of the west frieze are restored.

Axonometric section showing the proposed joining of the crown blocks (thranos or hypodokion) with the underlying blocks of the internal doric frieze of the peristyle by means of inserting titanium rods (applied to all proposals)